

COLA
COLLEGE OF LOCAL ADMINISTRATION, KHON KAEN UNIVERSITY

บทความฉบับเต็ม

งานประชุมวิชาการระดับชาติ
ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ

ภายใต้ ประเทศไทย 4.0

The 4th National Conference on Public Affairs Management

"Public Affairs Management Under Thailand 4.0"

ณ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4 สิงหาคม 2560

<https://conference.kku.ac.th/cola/conference/r/pm2017>

โทรศัพท์ 0-4320-3124 โทรสาร 0-4320-3875 E-mail: cola.conference@gmail.com

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาและคัดเลือกบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4

ตามที่วิทยาลัยการปักธงห้องถีน มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีนโยบายในการนำผลงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระระดับบัณฑิตศึกษา และผลงานทางวิชาการ ออกเผยแพร่สู่ชุมชนและสังคม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงภายใต้การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) นั้น

เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) ในวันที่ 4 สิงหาคม 2560 โดยวิทยาลัยการปักธงห้องถีน มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งให้บุคคลที่มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและคัดเลือกบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติดังกล่าว ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พีระศิริชัย คำนวนศิลป์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนี แวน Roth
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ชนะพล ศรีฤทธา
6. รองศาสตราจารย์ เวียงรัฐ เนติโพธิ์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ พิทักษานุรัตน์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศรา ก้านจักร
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัช ศรีโภคางกุล
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ แก้วหวานนาม
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา ชูสุข
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศักดิ์สุริยา ไตรยราช
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี สันธิธรรมนิยม
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี อัตถาวร
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชญาณ์ นักฟ้อน
16. ดร.สุริภรณ์ ลักษณ์เจริญ
17. ดร.ประเทือง ม่วงอ่อน
18. ดร.วิษณุ ลุมิตรสารค
19. ดร.กฤษวรรณ์ โลหวัชรินทร์
20. ดร.นคร เสรีรักษ์
21. ดร.อนุชา โสมาบุตร
22. ดร.ณรินทร์ เจริญทรัพยานันท์
23. ดร.ณรุจน์ วงศินปิยมงคล
24. ดร.พัฒนพงษ์ โตภาวดี
25. อาจารย์ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์
26. อาจารย์ศิริศักดิ์ เหล่าจันขาม
27. อาจารย์อธิราชภัส พeyerขุนทด

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาและคัดเลือกบทความในด้านต่างๆ สำหรับการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และให้คณะกรรมการมีอำนาจวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการได้ ๆ ที่เกี่ยวกับการพิจารณาบทความในการจัดประชุมวิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นเกียรติและเชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยฯ ต่อไป

**คณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4
 (The 4th National Conference on Public Affairs Management)**

“การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0)

เพื่อให้การดำเนินงานในการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) ระหว่างวันที่ 4 สิงหาคม 2560 โดยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 15(3) แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2557 จึงแต่งตั้งบุคคลที่มีรายชื่อต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติตั้งกล่าว ประกอบด้วย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่ปรึกษาและผู้ช่วยอำนวยการ	ผู้อธิการ	ผู้อธิการและประธานกรรมการ	ผู้อธิการและประธานผู้แทนภาค	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ
1	รศ.ดร.พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์	✓						
2	รศ.ดร.ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ	✓	✓	✓				✓
3	อาจารย์สุรเดช ทวีแสงสกุลไทย	✓						✓
4	ดร.กฤษวรรณ โลห์วัชรินทร์	* * *		✓	✓			
5	รศ.ดร.เพ็ญณี แวน Roth		✓					
6	อาจารย์ณรินทร์ เจริญทรัพยานันท์		✓			✓		
7	อาจารย์ณรงค์เดช มหาศิริกุล	✓	✓					✓
8	ดร.พัฒนพงษ์ โตภากรณ์	✓	✓					
9	อาจารย์ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์	✓	✓					✓
10	ผศ.ดร.ศิริวัช ศรีโภคางกุล		✓					
11	ดร.วิษณุ สุเมตรสารค์		✓					
12	อาจารย์ ศิริศักดิ์ เหล่าจันทร์		✓			✓		
13	อาจารย์ อจิรภัสส์ เพียรบุนทด		✓					
14	นายเฉลิมพงษ์ พงษ์ประชา		*			✓		
15	นางสุวารดี แก้วคำแสน			✓	*	✓	✓	✓

หมายเหตุ: = ประธานกรรมการ ✓ = กรรมการ * = กรรมการและเลขานุการ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่ปรึกษาและผู้ช่วยอธิการบดี	ฝ่ายเลขานุการและประธานงาน	ฝ่ายวิชาการ	ฝ่ายติดต่องรับ พัสดุ การ แผลงประชาสัมพันธ์	ฝ่ายสังคมทั่วไปยุทธศาสตร์และประเมินผล	ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา	ฝ่ายเอกสารสถานที่และยานพาหนะ	ฝ่ายมหาวิทยาลัยและสวัสดิการ
16	นางสาวจิตราลักษณ์ แสนตา		✓	✓	✓				✓
17	นางสาวภากรณ์ เรืองวิชา		✓	✓	*				
18	นางสาวดวงฤทิ แก้ววิศิษฐ์		✓		✓				
19	นางสาวพรพลอย หาวิชิต			✓					
20	นายอุเทน บัวแสง			✓		*			
21	นางสาวเกวรี แสงสว่าง			✓	✓				
22	นางสาวนิตยา วิชาชัย				✓				
23	นางนันทนा สุทธิประภา				✓			*	
24	นางสาวภัคจิรา แสนใจ				✓	✓			
25	นางสาวณัตยา สีหานาม					✓			
26	นางนวลจันทร์ งามธุระ						✓		✓
27	นายพิพัฒน์ นาคากุญจรติภัทร์					✓	✓	✓	
28	นางปวีณา สุวรรณไตรรย์					*			
29	นายพีชานนท์ ธนาดา						✓	✓	
30	นายณัฐพงษ์ วัฒนบูตร						*		
31	นายพิสิทธิ์ ทำวารปี					✓	*		
32	นายทวี เลเพล						✓	✓	
33	นายวัชระ สิทธิ					✓		✓	
34	นายกلاح คงกลาง							✓	
35	นายวรรสาท์ นิมภก่น						✓	✓	
36	ทีมงานแม่บ้านวิทยาลัยฯ							✓	✓

 หมายเหตุ: = ประธานกรรมการ

 = กรรมการ

* = กรรมการและเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการ ระดับชาติในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และให้คณะกรรมการ มีอำนาจในการวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการได ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการประชุม วิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นเกียรติและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยฯ ต่อไป

การประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมในฐานะห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการ
โครงการสามพรานโนมเดล อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

Application of fair trade as supply chain of enterprises.: Case Study of Sampran Model ,Amphoe Sampran ,Changwat Nakhon Pathom

นวพล ลีลาวงศ์สันติ (Nawapol Leelawongsanti)¹ สุกราช หนูหา (Suparach nuha)¹ พิทักษ์ ศิริวงศ์(Phitak Siriwong)²
¹นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร 76120

²รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร 76120

¹ Student in Marketing Major, Faculty of Management Science, Silpakorn University 76120

²Assoc. Prof. Dr. Department of Marketing, Faculty of Management Science, Silpakorn University 76120

¹Nawapol3105@gmail.com, ¹Suparachm@gmail.com, ²Innjun@yahoo.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาการประยุกต์ระบบการค้าที่เป็นธรรมในฐานะห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการ โครงการสามพราน โนมเดล อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 2)เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ระบบการค้าที่เป็นธรรมในฐานะห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการทางสังคม โครงการสามพราน โนมเดล อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นายอรุณ นวราษ กรรมการผู้จัดการ สามพราน ริเวอร์ไซด์ (สวนสามพราน) และเกย์ตระกรผู้เข้าร่วมโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ระบบการค้าที่เป็นธรรมในห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการในโครงการสามพราน โนมเดล พบว่าการนำระบบการค้าที่เป็นธรรมมาประยุกต์ใช้ในห่วงโซ่อุปทานเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไปในทิศทางที่เหมาะสม สร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ระบบการค้าที่เป็นธรรมจึงได้กลยุทธ์เป็นเครื่องมือสำคัญที่สร้างความแตกต่างระหว่างเกษตรกรทั่วไปและเกษตรในโครงการสามพราน โนมเดลอย่างเห็นได้ชัด ข้อเปรียบเทียบคือเกษตรกรในโครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและไร้หนี้สิน ส่วนทางด้านเกษตรกรที่ว่าไปยังคงต้องอุปถัมภ์เบริญจากพ่อค้าคนกลาง ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้

ABSTRACT

The purpose of this qualitative research was to study about the application of the fair trade system. Have a following purpose : 1) Research about the application of the fair trade system at Sampran model, Sampran, Nakhon Pathom. 2) Research about the problems and obstacles in the application of the fair trade system as a supply chain at Sampran models. Sampran, Nakhon Pathom, by means of in-depth interview key informants, The interview is Arut Nawarach, the managing director, riverside, riverside. (Sampran Garden).

The study found that The application of fair trade system in the supply chain of enterprises in the Sampran models at the district hospital, province, it is found that the fair trading system applied in the supply chain, it is important that cause development on agricultural circles go in the right direction. Make changes happen to the project participants. Fair trading system has become a important tool that make the difference between farmers and agricultural projects in general Rose model obviously. Comparison of farmers are in hospital having a better quality of life and without liability. The farmers still have to be take advantage of middlemen. Cannot rely on oneself, and also the problems of debt.

บทนำ

ประเทศไทยมีผู้ถือครองพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น ณ วันժะมานะใน (1 พฤษภาคม 2556) 5.9 ล้านราย หรือร้อยละ 25.9 ของครัวเรือนทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556) ลือได้ว่าเป็นประชากรเกื้อหนึ่งของประเทศไทย ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เกษตรกรถือเป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจประเทศไทย แต่เกษตรกรกลับพบกับปัญหาหนึ่งสิ่ง และความยากจน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2557) นับเป็นปัญหาที่หนักที่สุด เป็นผลสืบจากการล้มเหลวของระบบ การเกษตร และการขาดการชี้วิตของเกษตรกร หนึ่งสิ่งและความยากจนจึงเป็นทุกๆเรื่องของปัญหาเกษตรกรรมมาจนวนาน

ระบบการค้าที่เป็นธรรมเป็นเครื่องมือหนึ่งที่นิยมถูกนำมาใช้ในธุรกิจสมัยใหม่ (สำนักงานส่งเสริมสินค้าระหว่างประเทศ ณ นครแพร์ร์ 21 มกราคม 2556) ในกว่า 120 ประเทศทั่วโลก โดยหมายความอย่างยิ่งกับภาคเกษตรกรรมที่มี การซื้อขายสินค้าที่เป็นผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งปัจจุบันระบบการค้าที่เป็นธรรมของประเทศไทยพึ่งได้รับการยอมรับ จึง เป็นสาเหตุที่ทำให้ระบบการค้าที่เป็นธรรมยังไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายมากนัก (สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ นครเชติคาก 20 กันยายน 2553)

โครงการสามพรานโนเมเดล เป็นอีกหนึ่งโครงการที่ใช้การค้าอย่างเป็นธรรม(Enterprise Asia, 2555) ทำให้เกษตรกร ในพื้นที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสามารถจัดหาซื้อขายผลผลิต จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์พบว่าคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในโครงการนี้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่น่าสนใจ และคาดว่าจะสามารถนำร่องศึกษาไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนึ่งสิ่ง และความยากจนของเกษตรกรอย่างยั่งยืน

เมื่อมองเห็นคุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่พัฒนาขึ้น ผู้จัดยังสนใจที่จะศึกษาการใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมใน ฐานะของห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการ และกระบวนการจัดการของเกษตรกรในโครงการ สามพรานโนเมเดล ค้นคว้า แนวคิดและรูปแบบการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในโครงการสามพรานโนเมเดล ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการค้าที่เป็น ธรรมระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการรวมไปถึงผู้บริโภคผู้ซึ่งเป็นปลายทางของห่วงโซ่อุปทาน ปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมในห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการทางสังคม"

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมในฐานะห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการ โครงการสามพรานโนเมเดล จำกัด สามพราน จังหวัดนครปฐม
- เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมในฐานะห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการ โครงการสามพรานโนเมเดล จำกัด สามพราน จังหวัดนครปฐม

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการประยุกต์ระบบการค้าที่เป็นธรรมในฐานะห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการ เพื่อศึกษาการค้า แบบเป็นธรรมที่ง่ายไม่เป็นที่รู้จักกันในประเทศไทย และศึกษาการประยุกต์การดำเนินงานที่ทำให้สามพรานโนเมเดลเกิดการเติบโตอย่างต่อเนื่องและโดยเด่น การศึกษารั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ การทบทวนวรรณกรรมและการวิเคราะห์เอกสาร ใช้ การศึกษาแหล่งข้อมูลทุกดิจิทัล โดยค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ คือ งานวิจัย, สืบค้นข้อมูลเอกสารผ่าน อินเตอร์เน็ต และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับประธานโครงการสามพรานโนเมเดลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและครอบคลุม

ขอบเขตการวิจัย

- ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษานี้มีขอบเขตเนื้อหาโดยศึกษาการประยุกต์ระบบการค้าที่เป็นธรรมในฐานะห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการ คือ ผู้ประกอบการที่ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมกับเกษตรกร และเกษตรกรผู้เข้าร่วมระบบการค้าที่เป็นธรรม

- ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ประธานโครงการสามพราณ โนเดล คุณ อรุณ นวราช และผู้เข้าร่วมโครงการสามพราณ โนเดล(เกษตรกร) เป็นจำนวนทั้งสิ้น 5 ราย

- ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการศึกษา คือ พื้นที่ปฏิบัติงานโครงการสามพราณ โนเดล อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยหลักเกณฑ์ในการเลือกพื้นที่ในการศึกษาเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เริ่มโครงการสามพราณ โนเดล และมีผู้ร่วมโครงการสามพราณ โนเดลอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก

- ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการศึกษา คือ เดือนมีนาคม 2560 ถึง เดือนเมษายน 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยการใช้ประเด็น/แนวคิดามกร้างๆเพื่อกระตุ้นให้ผู้ตอบคำถามเดาเรื่องราวอย่างมีเป้าหมาย ใช้ทักษะการสื่อสารสร้างการสนทนาอย่างมีเป้าหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ “ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง สมุดจดบันทึก ปากกา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลของงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

แหล่งข้อมูลนี้ได้มาจาก การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้ให้ข้อมูล คือ นายอรุณ นวราช กรรมการผู้จัดการ สามพราณ วิเวอร์ไซด์ (สวนสามพราณ) และเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามพราณ โนเดล เป็นจำนวนทั้งสิ้น 5 ราย ได้แก่ นางร่วงทอง พันธุ์ศรี, นางอรวรรณ ปานดี, นายบุญรอด ขันทอง, นายประภกฤต เกิดมณี และนายอุบล กะราก

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

แหล่งข้อมูลนี้ได้มาจากการเอกสาร บทความ หนังสือ รวมไปถึงงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยนี้ โดยนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจากแหล่งที่มาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ในการตีความและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการศึกษาวิจัย

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับมาก่อนวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน คุณภาพและความถูกต้องของข้อมูล เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องมากที่สุด โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเหลี่ยม(triangulation) (Denzin, 1970 : 218-230) ซึ่งมีวิธีโดยละเอียดดังนี้

1. การตรวจสอบสามเหลี่ยมด้านข้อมูล(data triangulation) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบคุณภาพข้อมูลต่างเวลา ต่างบุคคล ต่างสถานที่จะมีความแตกต่างกันหรือไม่
2. การตรวจสอบสามเหลี่ยมผู้วิจัย(investigator triangulation) เป็นการตรวจสอบจากผู้วิจัยอื่นว่าข้อมูลที่ได้มาแตกต่างกันหรือไม่ หากไม่แตกต่างกันก็สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อมูลที่ได้มามีความถูกต้องเที่ยงตรง

3. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation) เป็นการตรวจสอบโดยใช้ทฤษฎีที่ต่างจากเดิมเพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มานี้มีความแตกต่างกันมากน้อยเท่าไร หากข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถสรุปได้ว่าข้อมูลที่ได้มานี้มีความถูกต้อง
4. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวมข้อมูล (methodological triangulation) เป็นวิธีการใช้วิธีเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆที่สามารถสรุปเป็นข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น การศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบ ในขณะเดียวกันก็ใช้วิธีการซักถามหรือสังเกตไปด้วย

ผลการศึกษา

1. การประยุกต์ในระบบการค้าที่เป็นธรรมในห่วงโซ่อุปทาน ของโครงการสามพราน โนเมเดล

1.1 โครงการสามพราน โนเมเดลเกิดจากธุรกิจส่วนสามพราน มีความต้องการวัตถุดิบทางการเกษตรที่เป็นอินทรีย์มาใช้ในกิจการร้านอาหาร และโรงแรม โดยเริ่มด้นจากการปลูกเอง แต่มีผลผลิตไม่เพียงพอ จึงได้เชิญชวนเกษตรกรให้นำผลผลิตมาส่ง โดยรับเฉพาะผลผลิตแบบอินทรีย์ เป็นจุดเริ่มต้นการเชื่อมโยงกับเกษตรกรในท้องถิ่น ต่อมาโครงการสามพราน โนเมเดลได้เข้ามาช่วยเหลือ โดยใช้แนวคิดเรื่องระบบการค้าที่เป็นธรรมดังนี้ ขั้นตอนการเพาะปลูกจนถึงขั้นตอนที่ผลผลิตจำหน่ายแก่ผู้บริโภค ซึ่งการค้าที่เป็นธรรมเป็นระบบที่ดึงอุบัติพื้นฐานของการพุดคุยแลกเปลี่ยน ความโปร่งใสและการเคารพซึ่งกันและกัน สร้างความเสมอภาค ช่วยสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้เกิดเงื่อนไขทางการค้าที่ดีขึ้น และช่วยปกป้องสิทธิของเกษตรกรที่ด้อยโอกาส โดยเฉพาะเกษตรกรที่ขาดความรู้ เกษตรกรในอาเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และพื้นที่ข้างเคียง มีปัญหาเรื่องการเพาะปลูก เนื่องจากยังนิยมเพาะปลูกโดยใช้สารเคมี ทำให้มีดันทุนที่สูง และมีอันตรายจากสารเคมีทั้งในผลผลิตและร่างกายของเกษตรกร เพราะขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการเพาะปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการกลยุทธ์ทางการตลาด สร้างผลให้พ่อค้าคนกลางมีช่องทางเอารัดเอาเบริกเกษตรกร เมื่อการเพาะปลูกดังนี้ใช้เงินทุนสูง แต่กลับได้ผลตอบแทนที่ดี เกษตรกรจึงเกิดปัญหานี้สิ้นในระยะเวลา

1.2 การประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมกันห่วงโซ่อุปทานของโครงการสามพราน โนเมเดลจาก การศึกษาพบว่าแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

1. ประยุกต์ใช้กับผู้ผลิต หรือ ต้นน้ำ โครงการสามพราน โนเมเดลได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตของเกษตรกร โดยใช้วิธีการรวมกลุ่มเกษตรกรที่มีวิธีการผลผลิตแบบอินทรีย์ ลงพื้นที่ติดตามปัญหาและความต้องการของเกษตรกร ให้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์เพื่อเปลี่ยนแปลงวิธีการเพาะปลูก เพราะแต่เดิมเกษตรกรนิยมใช้สารเคมีเพื่อการเพาะปลูก โดยใช้การรับประกันคุณภาพในระดับท้องถิ่นค่ายระบบ PGS เป็นระบบที่โครงการสามพราน โนเมเดลได้พัฒนา ระบบร่วมกับมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย รูปแบบการค้าที่เป็นธรรมถูกนำมาใช้กับผู้ผลิต คือ การตกลงราคาผลผลิตคงที่ตามระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ โดยมีเงื่อนไขว่าเกษตรกรต้องใช้วิธีการเพาะปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ และผ่านมาตรฐาน PGS ที่ได้ก่อตัวเอาไว้ข้างต้น

2. ประยุกต์ใช้กับผู้ประกอบการ หรือค้างน้ำ โครงการสามพราน โนเมเดลแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ที่มีการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้เท่าทันกับปัญหาของเกษตรกร ได้แก่ ความรู้ด้านการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ทำให้ผู้ประกอบการได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพ จากข้อตกลงที่ได้ทำไว้กับผู้ผลิตในปริมาณที่เหมาะสม ในส่วนของผลผลิตที่นอกเหนือจากข้อตกลง ผู้ประกอบการได้ช่วยเหลือทางการจัดจำหน่ายให้ผู้ผลิตสามารถติดต่อกับผู้บริโภค โดยตรง ความเป็นธรรมที่ผู้ประกอบการได้รับ คือ มีผลผลิตที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการตลาดทั้งปีในราคาน้ำพื้นที่น่าพอใจ และช่วยผู้ผลิตให้ได้รับผลตอบแทนโดยไม่ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง

3.1 ประยุกต์ใช้กับผู้บริโภค หรือส่วนปลายน้ำ โครงการสามพราน โมเดล ได้ซื้อเมล็ด โถงเครื่องข่ายทางสังคม ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค โดยจัดหาผลผลิตที่มีคุณภาพให้กับผู้บริโภค เช่น โครงการ Organic Farm Outlet ร่วมจัดงานวัน สังคมสุขใจ เป็นต้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในการเข้าถึงสินค้าเกษตรอินทรีย์ในราคากูก และเกษตรกร ขายสินค้าคุณภาพได้ในราคายังไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ ให้ผู้บริโภคได้ เข้าถึงขั้นตอนการเพาะปลูก สิ่งที่ผู้บริโภคได้รับ คือ ได้สุขภาพที่ดีจากสินค้าที่มีคุณภาพ และสินค้าในราคายังไม่สูง ผู้ผลิตและ ผู้ประกอบการจะได้กำลังรายที่ดีและความเชื่อมั่นจากผู้บริโภค

2.ปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมในห่วงโซ่อุปทาน

2.1 ความคิดของเกษตรกรที่ยังเชื่อในวิถีการผลิตแบบเดิมที่ยังคงใช้สารเคมีเป็นหลัก เพราะถูกปลูกฝังมา อายุกว่า 10 ปี ทำให้มีความเชื่อว่าสารเคมีจะช่วยทำให้ผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูก มีคุณภาพและ ประทัยเดเวลา กว่าการปลูกแบบอินทรีย์ ทำให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่การเกษตรในระยะยาว รวมไปถึงสุขภาพ ของเกษตรกรด้วย

2.2 ปัญหาจากการที่ โครงการสามพราน โมเดล เกิดจากการที่เกษตรกรหลายพื้นที่มาร่วมกันจึงมีอุปนิสัย แตกต่างกัน เกษตรกรบางรายไม่มีความต้องสัตย์ด้วยความข้อตกลงที่ได้ทำร่วมกับสามพราน โมเดล มีการปลอมปนผลผลิตจาก สารเคมีเข้ามาจำหน่ายซึ่งขัดต่อความตั้งใจของ โครงการสามพราน โมเดล ที่เน้นย้ำว่าให้ขัดจាតหน่ายผลผลิตจากการเพาะปลูก แบบเกษตรอินทรีย์เท่านั้น เพื่อคงไว้ซึ่งความต้องสัตย์ด้วยผู้บริโภค ตามแนวคิดของระบบการค้าที่เป็นธรรม

2.3 ปัญหาจากการพ่อค้าคนกลาง เป็นปัญหาหลักของเกษตรกร ที่ได้อาบีรี่ยนเกษตรกร โดยรับผลผลิตราคา ถูกเพื่อสร้างกำไร จำนวนมากให้กับตนเอง เนื่องจากเกษตรกร ไม่มีความรู้ความสามารถด้านการตลาดและการหาช่องทางจัด จำหน่ายผลผลิตกันที่ จึงจำต้องยอมรับราคามาที่พ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนด นอกจากปัจจัยทางด้านราคแล้ว พ่อค้าคนกลาง ได้สร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจใช้สารเคมี เพราะปัจจัยของราคายังไง ทำให้เกษตรกรต้องเร่งผลผลิต เพื่อให้ ได้ผลผลิตในปริมาณมาก หากได้ผลผลิตปริมาณน้อยเกษตรกรจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

2.4 ปัญหาระบบการค้าที่เป็นธรรมเป็นระบบใหม่สำหรับเกษตรกร เนื่องจากไม่มีความรู้ความเข้าใจและ ไม่มีตัวอย่างความสำเร็จในพื้นที่มาก่อน จึงไม่มีความเชื่อมั่นในระบบการค้าที่เป็นธรรม สร้างผลกระทบต่อการร่วม ปฏิบัติงานระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ

2.5 ผู้บริโภคไม่มีความตั้งตัวเรื่องคุณประโยชน์ของการบริโภคผลผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากไม่เห็น ถึงความแตกต่างระหว่างผลผลิตที่ได้จากสารเคมี และจากการทำเกษตรแบบอินทรีย์ จึงไม่ได้ทราบนักถึงผลกระทบของการ บริโภคผลผลิตที่มีสารเคมีเจือปน ถือเป็นการถูกเอาเปรียบจากผู้ผลิต

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมในฐานะห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการ โครงการสาม พราน โมเดล จำഗอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่าการนำระบบการค้าที่เป็นธรรมประยุกต์ใช้ในห่วงโซ่อุปทานเป็น สิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดพัฒนาการด้านธุรกิจการเกษตรไปในทิศทางที่เหมาะสม แต่เดิมเกษตรกรในจังหวัดนครปฐมและพื้นที่ ข้างเคียง ได้ทำการเพาะปลูกโดยเน้นใช้สารเคมีเป็นหลัก ส่งผลให้สภาพแวดล้อมในแปลงเกษตรนั้นเสื่อมโทรม สารเคมีได้ ทำลายสภาพแวดล้อมเป็นระยะนานาสั่งผลต่อผลผลิต โดยตรง ผลผลิตที่มีคุณภาพที่ดีและมีปริมาณที่น้อยลงในทุกๆ รอบของการเพาะปลูก ประกอบกับปัญหาเรื่องการกดราคาของพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรจึงมีคุณภาพชีวิตที่ตกต่ำลง ภายหลัง การที่มีการเข้ามาช่วยของผู้ประกอบการ ทำให้เกษตรกรได้มาร่วมตัวกันภายใต้โครงการสามพราน โมเดล เกิดขั้นตอน

ควบคุณตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงกระบวนการซื้อขายผลผลิตให้แก่ผู้บริโภค ด้วยระบบการค้าที่เป็นธรรมทำให้ปัญหาเรื่องพ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบเกยตกรหมุดไป เกษตรกรได้รับความเป็นธรรมทางด้านราคาของผลผลิตที่จัดหน่ายส่วนผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์ทางด้านการประกันคุณภาพผลผลิต

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ พบว่าการประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมในฐานะห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการ โครงการสามพราน โน美德เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและผู้ประกอบการ ลดต้นทุนต้นทุนต่อสินค้าส่งออกไทยสู่ตลาดโลก ของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ(2557) ที่กล่าวไว้ว่าระบบการค้าที่เป็นธรรมช่วยลดข้อเสียเบรียบนของผู้ประกอบการไทยรายย่อยในการทำการค้าในตลาดโลก ช่วยสร้างราคาสินค้าที่มีเดียรภาพและกำหนดราคาส่วนเกินของสินค้า ซึ่งจะนำไปช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ผลิต ส่วนความน่าเชื่อถืออันเป็นผลที่ได้มาจากการค้าที่เป็นธรรมนั้นสร้างผลลัพธ์โดยทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจให้ความสำคัญกับการบริโภคผลผลิตทางการเกษตรที่ปลดสารพิษมากขึ้น ผ่านการเข้ากับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อไม่ใช้สารเคมีในการเพาะปลูก เมน้ำกับค่านิยมในสังคมปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ลดต้นทุนต้นทุนของ Crane & Desmond (2002,p.548) ที่กล่าวไว้ว่า การดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ไม่เพียงพออีกต่อไป การวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพและห่วงใยต่อสังคม จะนำไปสู่ความพึงพอใจของลูกค้า สร้างผลกำไรที่ซึ่ง双赢และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคม การประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมในโครงการสามพราน โน美德จึงเป็นการประยุกต์ใช้ที่ได้ผลเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการอย่างแท้จริง สามารถเป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้เกิดการประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการกับเกษตรกรในภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรไทยขาดความรู้เกี่ยวกับระบบการค้าที่เป็นธรรมและยังคงยึดติดกับวิธีการเพาะปลูกแบบเดิมๆ ผนวกกับระบบการค้าที่เป็นธรรมที่เป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย ทำให้เกษตรกรขาดความเชื่อมั่น และความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าผู้ประกอบการทั้งหลายและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคเกษตรกรรมควรขับเคลื่อนช่วยเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเพื่อมอบโอกาสให้เกษตรกรไทยได้ปรับตัวและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน กลับมาดีขึ้นอีกครั้ง เกอกเช่นเดียวกันกับที่โครงการสามพราน โน美德ได้ดำเนินงานเอาไว้ จึงประสบความสำเร็จเช่นปัจจุบันนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเป็นระยะเวลาสั้นๆ ดังนั้นสำหรับการวิจัยครั้งถัดไป ควรที่จะทำการศึกษาเป็นระยะเวลาเพื่อให้ทราบถึงผลการประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมในระยะยาว ว่าจะมีปัญหาหรือพัฒนาการไปในทิศทางใดได้บ้าง

2. การวิจัยครั้งถัดไปควรจะมีการศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบการค้าที่เป็นธรรมในพื้นที่หรือในธุรกิจอื่นด้วยเนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะผลผลิตทางการเกษตร ของโครงการสามพราน โน美德ในจังหวัดนครปฐมและ

พื้นที่ข้างเคียงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาเปรียบว่าระบบการค้าที่เป็นธรรมสามารถใช้ได้ผลและมีประสิทธิภาพกับคนที่อยู่ต่างพื้นที่ต่างวัฒนธรรมและต่างธุรกิจหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- ประธานา จิริวิตาศกุล ผู้ร่วมก่อตั้ง โครงการผู้ปั่นโตข้าว. สถานการณ์การใช้สารเคมีในเกษตรกร[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2560. สืบค้นที่ <https://www.schoolofchangemakers.com/knowledge/9853>
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกรมส่งเสริมการเกษตร(2559).เอกสารตัวชี้วัดเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศไทย ปี2555 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมอุตสาหกรรม. ตราสัญลักษณ์ Fairtrade[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2560. สืบค้นที่ <http://www.ditp.go.th/files/Fairtrade.pdf>
- สาวิกิต พะเนียงทอง.(2548).การจัดการโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ : Supply chain strategy. กรุงเทพฯ จีเอ็คชั่น.
- กลลกานต์ โภคภานุจัน โครงการสร้างสรรค์สังคม 31 ตุลาคม 2558 สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2560 สืบค้นที่ <http://www.inspiring.org/site/view?id=92>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 4 มิถุนายน 2557 สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2560 สืบค้นที่ http://www.oae.go.th/ewt_news.php?nid=17495&filename=index
- สุกางค์ จันทวนิช. (2551).การวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย